

Utazások, üdülés

Ugrásszerűen megnövekedett az érdeklődés az IBUSZ belföldi utazásai iránt. Sokan vesznek részt a Mátrába, a Bükkbe, a Bakonyba szervezett egy-két napos hétvégi utakon is.

Februárban megkezdődik a nyugdíjasok kedvezményes üdültetése, főként a gyógy-üdülőhelyeken, Bükkföldön és Harkányföldön. A 10 százalékos kedvezmény lehetővé teszi, hogy akár 700 forintért is üdüljenek a nyugdíjasok egy héten át az IBUSZ-szal.

Napirenden:

Az iskola-egészségügy korszerűsítése

Újabb állomáshoz érkezett az iskola-egészségügyi ellátás korszerűsítése. Az Egészségügyi Minisztériumban most dolgoznak az óvodák, valamint az alsó- és középfokú oktatási intézmények egészségügyi ellátásának alaprendelétén, amely részletesen meghatározza majd, hol, milyen feltételek mellett kell főállású iskola-

orvosokat és iskolavédőnőket alkalmazni, s mik lesznek a feladataik. A tervezett intézkedésekről dr. Öry Imre, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezetője tájékoztatott.

— Emlékeztet, hogy a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság vizsgálata annak idején megállapította: az elmúlt 10–15 évben számottevően romlottak az iskolák működésének egészségügyi feltételei, kevés a tornaterem, fiataljaink nem elég edzettek, az iskola-egészségügyi ellátás színvonala elmaradt az általános egészségügyi ellátás színvonalától, és az iskolai orvosi hálózat sem látja el feladatát megfelelően. E megállapítások alapján a kormány az oktatási és az egészségügyi ágazat vezetőit megbízta: tegyenek intézkedéseket a helyzet megjavítására.

Azóta — különösen az oktatásügy területén — több jelentős lépést tettek. Hasonló célokat szolgáló intézkedések születtek az egészségügyi ágazatban is — mondotta dr. Öry Imre. — A minisztérium az iskolák egészségügyi helyzetének javítására országos szakmai koordinációs bázisként az országos csecsemő- és gyermek-egészségügyi intézetben külön iskola-egészségügyi csoportot hozott létre. A szakemberek az elmúlt években kidolgozták azokat a feltételeket, amelyek alapján a gyermekek iskoláértéte nyilváníthatók, és meghatározták az iskola-egészségügyi feladatokat. Egyebek között ez lesz majd az iskolák egészségügyi ellátását szabályozó rendelet alapja is. Elkészült továbbá az iskola-egészségügyi dokumentáció tervezete, egy olyan nyilvántartási törzslap-rendszer, amely lehetővé teszi a fiatalok egészségi állapotának nyomon követését az óvodás kortól a középiskolai, vagy szakmai tanulmányaik befejezéséig.

Januári tavasz, márciusi tél?

Az idei tél párját ritkító tartós enyhesége sokakban felváltja a kérdést, nem jön-e meg a korai tavasz bőjtje, nem kapunk-e „kárpotlást” az eddig elmaradt télért fatygos, havas februárt, vagy márciust? Érdemes rövid pillantást vetni az idei tél eddigi hőmérsékleti mérlegére. A december 1–január 20. közötti 51 nap közül mindössze csak egynek maradt a középhőmérséklete kevesebb a sokévi átlag alatt, viszont 23 olyan nap fordult elő az 51-ből, amikor a napi középhőmérséklet több mint 4 fokkal volt magasabb az évszaknak megfelelő szintnél! Ez a tartós téli enyheség szinte páratlan eddigi meteorológiai feljegyzéseink történetében, mert még legenyhébb teleinken is előfordulnak rövidebb hideg szakaszok. Idei télünk több, százéves téli melegrekordot is megdöntött, így december 27-én, december 29-én, január 6-án és január 18-án

hazánk nagy részén 13–17 fokos felmelegedéseket mértek, ami rendszeren április elején-közepén szokásos hőmérséklet. A tartós enyhesség miatt havat eddig jóformán nem is láttunk, Szegeden mindössze újfél napján havazott, de a csupán három napig megmaradt hóréteg nem volt magasabb 3 centiméternél.

Hogyan alakulhat telünk hátralevő részének időjárása? Erre vonatkozó következtetéseket a közel 200 éves budai hőmérsékleti sorozat alapján vonhatunk le. Az ideihez hasonlóan enyhe, egymást követő december és január 1779 óta hazánkban mindössze nyolcszor fordult elő: 1790–91-ben, 1795–96-ban, 1824–25-ben, 1833–34-ben, 1901–02-ben, 1915–16-ban és utoljára 1950–51-ben. E nyolc enyhe december és január után a február is minden esetben enyhébb volt az átlagnál, de 8-ból 7 esetben a februári enyhesség jóval mérsékeltebb volt, mint

december–januárban. Érdekes a felsorolt nagyon enyhe teleket követő márciusok hőmérsékleti megoszlása: 8 esetből 5-ben az átlagnál jelentősen hidegebb március következett be, tehát a hideg március fellépésének esélye mintegy 63 százalékos.

Az éghajlati statisztikák szerint — a hasonlóság elve alapján — legnagyobb valószínűséggel az várható az idén, hogy februárunk mérsékelt enyhe lesz (ez feltételezi, hogy a hónap során hidegebb szakaszokkal is számolnunk kell), márciusban pedig valószínűbbnek tűnik az átlagnál hidegebb időjárás.

Hangsúlyoznunk kell, hogy e következtetések csupán statisztikai jellegűek, s tekintve a figyelembe vehető hasonló esetek viszonylag csekély számát, csak hozzávetőleges tájékozódás célját szolgálják.

Dr. Péczely György
egyetemi tanár

A 85 éves Greguss Pál köszöntése

Acs. S. Sándor felvétele

Az előadóterem első sorában az ünneplő

Dr. Greguss Pál, a szegedi József Attila Tudományegyetem Kossuth-díjas, nyugalmazott professzora 85 éves. Ebből az alkalomból rendeztek együttes ülést tegnap délután a Magyar Biológiai Társaság szegedi osztagja, az egyetem és az akadémiai bizottság biológiai szakbizottságai az Ady téri egyetemi épület biológiai előadótermében, ahol dr. Garay András akadémikus, a biológiai társaság szegedi osztagjának elnöke, dr. Hevesi János docens, az egyetem rektorhelyettese, dr. Farkas Gábor akadémikus, az MTA biológiai osztagjának elnökhelyettese, dr. S. Köves Erzsébet docens, a természettudományi kar dékánhelyettese, dr. Horváth Imre professzor, az egyetem biológiai szakbizottságának elnöke, valamint egyetemi hallgatók köszöntötték a világhírű tudóst, oktatót. Az ülést megelőzően fogadta Dr. Greguss Pált az egyetemi tanács, ahol átadták dr. Polinszky Károly oktatási miniszter üdvözlő levelét. Dr. Greguss Pál meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért.

Több mint fél évszázadig tanított, s ma is lankadatlanul folytatja tudományos munkásságát. Csaknem háromszáz könyve, monográfiája jelent meg, növényélet-tani és növényrendszertani művei megtalálhatók a világ minden táján. Az élő nyitvatartó meghatározása szövegtani alapon című könyvéért Kossuth-díjat kapott. Munkássága alapján lehetővé vált, hogy szövegtani alapon könnyen felderíthessék a fából készült ősi eszközök leltek korát, származását, de segítséget nyújthatnak eredményei a faipari és papíripari szakemberek kutatásaihoz, gyakorlati munkájához.

A Kossuth-díjas professzor hazánk ősi növényvilágának feltárásában, meghatározásában is elévülhetetlen érdemeket szerzett.

Születésnapjára neves hazai és külföldi tudósok küldték el köszöntő távirataikat.

HAJDÚK

Új film

Színés, szélesvásznú magyar film. Itt a rendezte: Kardos Ferenc. Operatőr: Kende János. Zenéjét szerezte: Szőrényi Levente. Főszereplők: Dózsa Rózsa, Doyné Bird, Avar István, Madaras József, Oszter Sándor, Ion Bog, Benecze Ferenc, Cserhalmi György, Monori Lili.

Westernfilm, magyar módra. A műfaj minden előnyével és hátrányával. Megszületett hát az első magyar cowboyfilm, de nem lett belőle színvonalas, a történelmet hűen idéző és szórakoztató kalandfilm. Pedig téma és alkotói szándék nagyszemű találkozását sejtették az előzetes hírek.

A 17. századi Magyarországot elevenedik meg Kardos Ferenc filmjében. A Bocs-kay-szabadságharcot megelőző időszak egyik jellemző eseményének lehetünk tanúi. Néhány pusztai betyár, szökött katona, bűjdósó szegénylegény, fosztogató-raboló fiatalember birtoklevél reményében veszélyes feladatra vállalkozik. Bocs-kay megbízásából a három részre szakadt Magyarországon át Velencébe hajtjanak egy útvárat, hogy az érték csaréba kapott fegyverekkel megindulhasson a harc az egyik el-

lenség, az osztrákok ellen. A felkelés, a szabadságharc előestéje ez, amikor még csak felsejlenek a majdani sok sikert megért szabadságharc legendás hajdúinak alakjai, amikor még homályosak a célok és tiszázatlanok a barátok és ellenségek.

A hatalmas magyar pusztától a velencei tengerpartig vezet tehát a kis csapat útja, de közben meg kell küzdeniük külső és belső ellenséggel, rabló magyarokkal, vámszedő törökökkel, lesben álló osztrákokkal, és meg kell küzdeni a természet megannyi leselekedő veszélyével is. Emberi hősiességek és gyarlóságok, nagyszerű tettek és aljas gyilkosságok, lángoló nádasok és mindent elnyelő mocsarak kísérik a gulyát terelő hajdúk útját. Sokan életüket vesztik az úton, ám az utolsó képsorokon a megfogvatkozott szarvasmarhákkal célhoz érő szegénylegények a Földközi-tenger vizében fürdenek, s utolsó kiáltásuk — A harc nem ért véget, csak ezután kezdődik! — az elkövetkezendő szabadságharc sikereit sejtetik.

A magyar pusztai pásztorkainak történelmi kalandfilmje lett volna ez a film, legalábbis az alkotók szándéka szerint. Az amerikai

„Ha befejezem a munkát a kertben, elhúzódom a leg távolabbi sarokba, s onnan tekintek végig a magam ápolta gyümölcsfákra, a kedvem szerint futó szőlőindákon. Nincs ennél csodálatosabb élmény...” — így vallott egy kertbarát a növénytermesztés értelméről.

Persze igazán akkor van értelme a kertészkedésnek, mégha csupán kedvenc időtöltése is valakinek, ha szakértelemmel végzik. Márpedig akinek nem ez a hivatása, annak valahogyan el kell sajátítania a növénytermesztés tudományát. Ebben nyújt segítséget a városi népfőiskola és a Bartók Béla Művelődési Központ kertbarátoké. Színelvonalas — és mindenki számára érthető — előadásokat

hallgathatnak rendszeresen a tagok, immár mintegy kilencvenen. Dr. Buzas Géza, nyugalmazott egyetemi adjunktus maga is arra törekszik, hogy az itt nyújtott ismeretek ne csupán elméletiek legyenek, gondoskodnak a gyakorlati tapasztalatok megszerzéséről is. Rendszeresen látogatnak el mintakertekbe, az előadásokat pedig filmvetítés követi.

A kiskerttulajdonosok kedvtelésből ültetett elfoglaltságának haszna azonban nemcsak az, hogy ők maguk örömet lelnek a növényápolásban, és hogy a munka eredményében, a szafos gyümölcsökben, a friss zöldségekben már osztozik velük az egész család. A szakszerű gondozást meghálálják a növények, több és ízletesebb terméssel. Mi történik akkor, ha a család konyhája kisebb befogadóképességű, mint amilyen bőségesen osztja a gyümölcsöt, zöldséget a kert?

Az egyre szegényedő városi piacnak vétek lenne pusztulásra ítélnie ezeket a fölöslegeket. Ezzel a gondolat már egy éve, megalakulásakor is foglalkozott a Kertbarátok Körének szakemberekből álló vezetősége. Azóta megérték a feltételek is ahhoz, hogy az AFÉSZ-szel felveszék a kapcsolatot, és eredménnyel kecsegtető tárgyalásokat folytassanak.

Maga az AFÉSZ is szükségnek tartotta, hogy a szövetségben belül hozzanak létre egy zöldség-gyümölcs-termelő, illetve kerthasznosí-

tási szakcsoportot. Erre ösztönzi is őket egy tavalyi minisztertanácsi határozat, amely szerint az AFÉSZ-ekre hárul az a feladat, hogy a tanácsokkal, a termelőszövetkezetekkel és a társadalmi szervekkel együttműködve kell megszervezniük a háztáji és egyéb kisegítő gazdaságokban a zöldség-gyümölcstermelést, úgy, hogy zökkenőmentes legyen a felvásárlás és az értékesítés is.

A szakcsoportok megalakulása után minden bizonyos bővül a piacok áruválasztéka.

A szakcsoport tagjai sem járnak rosszul. Számos kedvezményben részesíti őket az AFÉSZ, például főlíát ad nekik, megszervezi a háztáji szállítást, bizonyos esetekben előleget is fizet. A szakcsoport megrendelheti a szövetséggel együtt a szükséges műtrágyát is. A tervek szerint ebből az is kaphat, aki csak a Kertbarátok Körének tagja, mert túl kicsi kertje nem ad többleteredményt.

Újszegedi nyugdíjasokból már megalakult az első szakcsoport, de hogy több kiskerttulajdonos érdeklődését is felkeltsék, az AFÉSZ magvából, különböző vegyszerekből, kerti szerszámokból, permetező és egyéb kisgépekből árubemutatót rendez a Bartók Béla Művelődési Központban, január 24–26-ig. Szaktanácsal és filmvetítéssel egészítik ki a rendezők a kiállítás anyagát.

Ch. A.

A Peer Gynt előkészületei

Azóta, hogy véglegessé vált a Szegedi Szabadtéri Játékok idei programja, megkezdődtek az előkészületek, folyamatosan megkötik a szerződéseket a szereplőkkel.

Újdonságként, a Játékok történetében először kerül a főszínpadra Ibsen híres drámája, a Peer Gynt, melyet néhány éve mutatott be

a budapesti Madách Színház, Lengyel György rendezésében, a vígszínházi Fehér Miklós diszlettervel alapján. A napokban Szegeden járt a fesztiváliródnak Lengyel György és Fehér Miklós, elhozták Horváth Mihály ügyvezető igazgatónak a tervrajzokat, s körülnéztek az előadás színhelyén, a Dóm téren is.

T. L.